

Ds Hanneke Siebert

Gemeente in Christus

Deze zondag staan we stil bij de ingewikkelde situatie van Israël en Palestina, laten we ons mede inspireren door benarde positie van de inwoners van Bethlehem. En juist op deze zondag reikt het leesrooster ons deze lezing uit Ezechiël aan.

“Zoals een herder naar zijn kudde op zoek gaat als zijn dieren verstrooid zijn geraakt,” zo zegt God, “zo zal ik naar mijn schapen op zoek gaan, en ze redden, uit alle plaatsen waarheen ze zijn verdreven. Ik zal ze uit alle volken terughalen, uit alle landen bijeenbrengen, ik zal ze naar hun eigen land laten terugkeren. Op de bergen van Israël zal ik ze weiden.”

En daarmee brengt Ezechiël ons direct te midden van het politiek-religieuze wespennest dat Israël heet. Daarmee ligt de problematiek meteen voluit op tafel.

D soort teksten zijn voor velen de rechtvaardiging van de staat Israël. Het land is ons immers beloofd! God zelf heeft ons dit land gegeven. “Al veel eerder dan jij, Palestijnse boer, de aardse eigendomsapieren voor dit land verkreeg, hebben wij dit land bij belofte verkregen” Het zijn mede deze teksten die het nationalisme en religie in een adem samenvoegen en ieder gesprek verstikken.

Met een groepje mensen lezen en bespreken we vooraf deze bijbeltekst. En al snel werd ons duidelijk dat het dus *mis* gaat, wanneer je een oud, religieus geschrift, een godsdienstige tekst van zo’n 2500 jaar oud, leest als een historisch verslag. Het gaat mis, wanneer oude plaatsnamen tot geografische, op google maps aan te wijzen dorpen en steden worden.

We misbruiken de heilige schriften, wanneer we deze geschriften inzetten als troefkaart voor een historische, absolute waarheid.

Wij misbruiken de heilige boeken wanneer we ons niet bewust zijn van onze bril. Onze leesbril is gekleurd door onze geschiedenis, is gekleurd door ons schuldgevoel, door onze machtspositie.

Zijn deze bijbelteksten daarmee onbruikbaar geworden en moeten we ze maar schrappen uit de canon? Nooit meer lezen, omdat ze verkeerd uitgelegd en ingezet worden?

Ik denk het zeker niet. Maar we moeten het ons wel telkens weer in herinnering roepen. Heilige teksten lezen en interpreteren vraagt om grote zorgvuldigheid en om zelfkritiek.

Het gaat bij Ezechiël om een visioen! Om een vergezicht van toekomst. Het beeld van het herstel van Juda en Israël is een beeld van hoop dat mensen in leven houdt. Schetst een beeld van toekomst dat mensen moed in spreekt.

Ezechiël spreekt hier niet over een stuk heilige grond maar allereerst over God. Over een barmhartig God. Over een verzorgende, liefdevolle kracht, die opkomt voor wie verdrukt en vertrapt wordt. Zó zullen de kwetsbaren leven, zegt Ezechiël, als God zijn recht laat gelden. Zó zal het er in het land van Gods belofte aan toe gaan...

Ezechiël schetst een visioen van hoop en troost voor wie kwetsbaar is, weggedrukt en aan de kant geschoven. Arme schapen die overal op aarde rondzwerven, nergens welkom, nergens een plek om te eten en te drinken, levend van het afval van anderen. De verdrukte en bedreigde schapen die in alle uithoeken van de wereld te vinden zijn. Weggevoerd naar de randen van de stad, waar ze geen aanstoot geven, het gewone leven niet verstoren.

Ezechiël richt zijn scherpe blik naar de schapen die verantwoordelijk zijn voor het vertrappen en verdrukken. Kritiek treft de koningen, de regeringsleiders, zij die in naam van God, en in naam der wet, zorg zouden moeten dragen voor wie kwetsbaar is.

Zij hebben gefaald. Liever lieten en laten zij zich gezeggen door de kracht van geld en macht en zelfbehoud. Liever neigen zij hun oor naar winstmakende bedrijven, dan naar diegene die in alle eenvoud zorg verleent.

Ezechiël beschrijft de snoeiharde realiteit, die wij maar al te goed herkennen. “Is het jullie niet genoeg dat jullie op de beste weide grazen? En dat jullie vertrappen wat er van het gras nog over is? Dat jullie het heldere water opdrinken en de rest met jullie poten troebel maken?”

Ezechiël schetst een beeld van vette, volgevreten schapen die in hun vraatzucht naar meer, meer, meer de magere schapen wegdrücken. Een meedogenloze maatschappij, waar het recht van de sterkste, de kapitaalkrachtige, de have's, met kracht en wetten verdedigd wordt. Waar zwakke dieren met de flank en de schouder worden weggedrongen.

In een visioen ziet Ezechiël, dat God ingrijpt. “Ik zal mijn schapen te hulp komen, ze zullen niet langer worden weggeroofd.” Ze zullen niet langer een prooi zijn voor de verpletterden krachten van kapitaal of nationalisme of witte dominantie. Hij zal rechtspreken tussen de schapen.

God zal rechtspreken tussen zijn schapen, een oordeel uitspreken over de schapen en de bokken. Scheiding tussen wie hongerigen te eten gegeven heeft en dorstigen te drinken. Scheiding tussen wie vreemdelingen heeft opgenomen, naakten gekleed, zieken en gevangenen opgezocht.

Uiteindelijk, zo houdt het visioen ons gaande en staande, zal het erom gaan, hoe aan de Thora, aan Gods wet, zo goed en zo kwaad als het gaat, handen en voeten is gegeven.

De vrouwen en mannen van de Twente – Bethlehemgroep proberen om in Israël en in Nederland de dialoog steeds gaande te houden. Door ontmoetingen aan te gaan. Door te luisteren. Elkaar verhalen te vertellen in onder andere Soemud, het Huis van Verhalen in Bethlehem.

“Ze moeten de kinderen gewoon met elkaar laten voetballen”, zeiden de catechisanten, toen we vorige week met elkaar over dit onderwerp spraken. “Je moet het niet aan de volwassenen over laten, die doen veel te ingewikkeld”.

Ze weigeren om vijanden te zijn. Al is de houding van de ander altijd aanvallend en negatief, de basishouding blijft die van weigering om vijand te zijn.

De ontmoeting aangaan, te luisteren, samen voetballen, weigeren om vijand te zijn; dat zijn ingrediënten, is een levenshouding, die ons een weg wijst. Wanneer radicalen heilige grond onteren en moslims in het hart treffen, zullen wij weigeren om vijanden te zijn. Zullen we de ontmoeting met onze stadsgenoten aangaan. Zullen we luisteren.

Wie de ander ontmoet, zijn honger en dorst ziet, ontmoet God. Wie luistert naar de ander, hem opzoekt in ziekte en gevangenschap, ontmoet God. Wie de ander ontmoet in verzoening, deelt in brood en wijn, dáár zal de grond een stuk heilig land worden. Land van melk en honing, vol vrede en recht, ons door God beloofd.

Amen